

XII.

„Et selsomt Syn“.

Ved *C. Klitgaard*.

Som bekjendt var det for 2—300 Aar siden en almindelig Antagelse, at Gud ofte gjennem Fænomener af forskellig Art søgte at give sit Mishag mod den syndige Verden tilkjende. Kometer, Misfostre, Blodregn, Luftsyn, Fisk af usædvanlig Art o. s. v. bleve ansete som Forbud for, at Gud vilde hjemsøge den ubodfærdige Menneskehed med Krig eller Pestilens, Dyrtid eller anden Elendighed,

eller maaske endog tilintetgjøre den hele usle Jord, som han forhen havde tilintetgjort Sodoma og Gomorrha.

Ser man hen til de dybe Indtryk, Beretningerne om slige »sælsomme Tildragelser« kunde gjøre paa Sindene, undres man ikke over, at det vakte stor Opsigt, naar en eller anden foregav at have modtaget Budskab direkte fra Himlen, selv om Budskabet kun gjaldt at tilkjendegive Vorherres Mishag med Ting som spidsnæsede Sko og Kvindernes Hovedtøj, og vi kunne derfor være forvissede om, at nedenfor omtalte Engleaabenbarelse i sin Tid har fremkaldt megen Bevægelse.

Beretningen meddeles efter et vistnok yderst sjældent Tryk i det Kgl. Bibl. aabenbart efter Aalborgbispen Christen Hansen Ribers Foranstaltning. For øvrigt kan henvises til Hr. Bibliothekar S. M. Gjellerups Drøftelse af slige Fænomener i hans Skrift »Biskop Jens Dinesen Jer-sin«, S. 183 ff.

En selsom Siun, med paamindelse, som til en sand Omvendelse oc bædring i daglig Liif oc Lefnet, om vi ville endnu undgaa Guds Vrede oc Straf, etc. Skeed i Judland i Wiborg Stict, etc. nu i Julij Maaned, Aar 1629. Tryckt i Kiøbinghafn, hos Melchior Martzan. 1629 (4to).

Efter nogle Skriftsteder (Joh. Aab. III, 3. 19. 20) følger Beretningen:

Løfuerdagen dend 11 Julij Aar 1629. kom der en Qvinde til mig, boendis i Store Brøndum her i Hellomherret, ved Nafn Ingeborg Hans Daatter, Anders Pedersøns Hustru der sammesteds, som bekiende for mig ved Helgens Eed, at hun samme Dag, ved 2. stunde efter Solens Opgeng, vaar udgangen ad luge noget Hør, som hun hafde ladit saa i hendis Kol Hawe, da tyckte hun, ad hun fick stor lyst til ad gaa hen under et Kirsbær Træ, som stod i samme Hawe. Oc der hun satte sig under samme Træ, klagede hun sig ved sig eene, ad hun icke viste, huor det vilde gaa til med Menniskene nu i dette Aar, for klæde oc

føde, efterdi der vaar saa lidet saaet paa Jorden¹⁾, oc tænckte: saaer mand lidet, saa høster mand oc lidet; saa reiste hun sig op, oc vilde hafue gaait der fra, da hørde hun en Røst, som sagde til hende: Hui frycter du dig saa? Da saa hun sig om til siden, oc blef vaar i Græsset hos sig ved den høyre Side, ad der sad et smuckt deyligt Hofuet, med Hænder oc Fødder aleene²⁾, som vaar saa klart skinnendis, at hun glædde sig der ved, oc det talede til hende oc sagde: Fryct dig intet, HERren dend lefvende Gud skal vel tilføye dig huad du behøfuer, oc forglem icke ad tacke hannem derfor. Oc hun sagde, huo est du? Hand suarede, jeg er dend lefuende Guds Sendebud. Nu skalt du gaa til Herritz Provsten, oc sige hannem de Ord, jeg nu siger dig. Da suarede hun, huo er hand? Hand sagde: det er Her Jens³⁾ i Gierding, hand skal drage til Bispen i Aalborg, oc bede hanem høyligen der om, ad hand vil tilhielp, ad Kircker oc Skoler kunde komme paa Fode igien, oc i deris rette brug, som de hafue været tilforn, oc faa deris fri fræmgang, oc skal hand sige til Menniskene, ad de hafue icke hid indtil retteligen bedit, som de skulde, saa hafue de icke heller faait, oc icke ledit, saa hafue de icke heller fundit, oc icke banckit, saa er dennem oc icke opladt: derfor hafuer oc den lefuende Gud haardeligen straffit dennem i denne fremgangne Tiid med deris Fiender, som vaare Mennisker lige som glubendis Vlfue oc Løwer. Men Gud hafuer hørt deris skrig oc raab, oc uddrefuit dennem af Landet oc Riget, men de hafue hart ad forglemt at tacke hannem derfor, oc bruge der til med mange slags Synd paa ny, Tyfueri oc Mord, Haad oc Afvind, Gierighed oc andet saadant, Oc fordi

¹⁾ Som Følge af de kejserlige Troppers langvarige Ophold i Jylland.

²⁾ Hr. Gjellerup (a. Skr., S. 206) har med Føje gjort opmærksom paa, at naar man forestillede sig Engle saaledes, da var det, fordi man kjendte saadanne Afbildninger fra Stolestader i Kirker, Ligstene o. l.

³⁾ Hr. Jens Andersen, s. Kl. Gjerding, Høllum Herred, S. 100. 110.

Menniskene begynde igien med hoffærdig oc ny Klædedract oc Skick, saa vil Gud ocsaa straffe dennem igien med ny Straf, Pestilentze oc mange slags farlige Siugdomme, som aldrede begynt er. Saa ad, uden mand omvender sig, da vil oc Gud straffe med Hunger oc Dyrtiid. Der ere saa mange fattige Børn, som raabe til Gud, ad de, som hafue Brønden, de skulle lade Strømmene udrinde til de Fattige oc Elændige, derfor de, som hafue lidet, skulle oc gifue af det lidet, de hafue, med et trofast Hierte: Oc de, som hafue rigeligen, skulle ocsaa gifue rigeligen af et got Hierte. Oc beder dennem, som hafue Efne oc Formue, ad de icke lucke deris Lofte oc Kieldere til for de Fattige. Men jeg befrycter mig, at de skulle komme igien, som det med dennem skulle fortære. Hofser¹⁾ du, ad det er nu 5 Aar, siden jeg vaar hos dig, huad sagde de da? ad det vaar Fantasie oc Drømme, du sagde for dennem: Men blefue de nu ieke opvacte derfor? Da suarede hun oc sagde til hannem: Jeg tør icke sige saadant, fordi ad de troe mig intet: da sagde hand, der hafuer du Bref, det skalt du faa²⁾ Herr Jens i hans Haand, oc hand skal antvorde det Bispen i Aalborg, oc saa Skriften, som hand skal skrifue hannem til, efter din Mund, skal følge med Brefuet. Saa skal Bispen videre lade det udgaa, efter som hans egne Tancker kunde sig begifue der til. Oc du skalt bede Herr Jens, ad hand lader en Copie der af udgaa til de andre hans Herritz Prester, ad de formane deris Tilhørere til ad søge Kircken oc Guds Tieniste, fliteligen ad høre Guds Ord, oc ad bruge Alterens Sacramente. Guds Ord vaar nu sat paa dend høieste dobbel, ad Liuset vaar nu nær borttaget: men endnu vil HERren dend lefuende Gud gifue os slt salige Ord igien, om vi icke selfuer ville forkaste det. Da spurde hun hannem ad, om hun icke skulde faa²⁾ deris egen Sogne Prest³⁾ dette Bref oc Tegn,

¹⁾ o: husker. ²⁾ o: give.

³⁾ Esbjørn Jensen Velling i Brøndum.

som hand fick hende: Da suarede hand, ney, hand troer dig icke, men gack der med hen, som jeg hafuer bedit dig. Da suarede hun hannem, jeg kand icke hofse saa mange Ord, oc gaa saa langt hen. Da suarede hand hende: gack ickun hen, naar hand tager hans Papir oc Pen, da skalt du vel hofse dennem. Hun sagde: huad da, om hand er icke hiemme? hand suarede, hand skal vel komme hiem, oc flere skulle oc komme til dig. Saa vende hun sig, oc gick fra hannem: da blef hun vaar, ad hendis høyre Haand vaar blodig inden udi, som hun tog Brefuet af hannem med.

Ad jeg Jens Anderssøn, uværdige Tiener i Guds Ord, hafuer med andre got Folck hørt denne Quindis Ord i saa maader, som skrefuet er, oc seeit det Bref, som denne Siun skal hafue antvordit hende med it blodigt Suerd oc Riis paa, oc saa til med hafuer seeit hendis blodige Haand, det vidner jeg i Guds Sandhed med egen Haand skrefuet, oc saa med egen Haand her neden under skrefuet. Datum Gierding ut supra.

Jens Anderssøn, egen Haand.

Herunder Afbildning af et Ris og et Sværd. Bispen har derefter tilføjet: Hæc ita ex ipso avtographo fæminæ dato rubricâ depinxi.

Ch. J. R.

S. A.¹⁾

Endelig benytter Biskoppen Lejligheden til at fremkomme med følgende:

I Blant adskillige seldsome Fødsel, som oc med Stormhue paa Hofuedet, etc. er Aar 1629 den 17 Maji født i Sønderholm et Pigebarn, med en blodig Hue, som hengde ned til det eene Øre, oc vaar Bagdeelen af Hofuedet, som den hafde været afhuggen, oc steden opfyldt med Blod.

Gud forbarme sig ofuer os for Jesu Christi skyld oc unde os et Hierte iet at fortryde Synden, etc. ad vi maae sige med Kong David: Vdslet Misgierninger, oc skab i os et rent Hierte, etc. Amen. *Ch. J. R.*

¹⁾ Christianus Johannis Ripensis, Superintendens Alburgensis.